

ЗЛОЧИН У ЈЕЖЕШТИЦИ – ОПШТИНА БРАТУНАЦ 08.08.1992. ГОДИНЕ

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ И ЕТНИЧКИ САСТАВ СТАНОВНИШТВА БРАТУНЦА

Општина Братунац се налази у источном дијелу Босне и Херцеговине. Граничи се са општинама:

Зворник, Власеница и Сребреница. Површина општине износи 293,05 km². Општина је била састављена од 13 мјесних заједница: Бјеловац, Бљечева, Братунац, Факовићи, Глогова, Хранча, Коњевић Поље, Кравица, Осамско, Подчауш, Суха, Вољевица и Жлијебац. У овим мјесним заједницама су се налазила следећа насељена мјеста: Абдулићи, Бањевићи, Биљача, Бјеловац, Бљечева, Бољевићи, Брана Бачићи, Братунац, Дубравице, Факовићи, Глогова, Хранча, Јагодња, Јакетићи, Јелах, Јежештица, Јошева, Коњевићи, Красановићи, Кравица, Липеновићи, Лозница, Магашићи, Михаљевићи, Млечва, Мратници, Оченовићи, Оправдићи, Пирићи, Побрђе, Побуђе, Подчауш, Полом, Раковац, Реповац, Сикирић, Слапашница, Станатовићи, Суха, Шиљковићи, Тегаре, Урковићи, Витковићи, Вољавица, Вранешевићи, Загони, Залужје, Запоље и Жлијебац.

Географски положај општине Братунац

Према резултатима пописа из 1991. године у Братунцу је живјело 33.619 становника, националну структуру су чинили: Срби 11.475 (34,1%), Хрвати 40 (0,1%), муслимани 21.535 (64,1%), Југословени 223 (0,7%), остали и непознато 346 (1%)¹. Срби су чинили већину у 27 насеља, а муслимани у 23 насеља.

Резултати пописа становништва 1991. године

Према резултатим пописа из 2013. године у Братунцу живи 20.340 становника, националну структуру чине: Срби 12.350 (60,6%), Хрвати 33 (0,2%), Бошњаци 7.803 (38,4%), остали и непознато 154 (0,8%)². Срби чине већину у 30, насеља, Бошњаци у 19 и једно насеље је ненасељено.

¹ Доступно на: : <http://www.statistika.ba/?show=12&id=20052>, посјећено 14.04.2021. године.

² Исто.

Село Јежештица се налази у општини Братунац, западно од самог урбаног језгра Братунца. Површина села износи 9,84 km². Према попису становништва из 1991. године Јежештица је имала укупно 503 становника, а етнички састав становништва је изгледао овако: Срби 497 (98,8%), петоро осталих и један Хрват. Први послијератни попис из 2013. године пружа сљедеће податке: Јежештица има 346 становника, од чега је 345 Срба и један из реда осталих.³

Географски положај села Јежештица у општини Братунац

ОПИС ДОГАЂАЈА

Једно од највећих српских села у општини Братунац је Јежештица. Због свог изразито повољног географског положаја, јер дио села излази на пут према Братунцу из правца Коњевић Поља, она је у ратним околностима још више добила на значају. Наравно, то су знали и муслимани из села Осмаче, Јаглићи, Чизмићи и других. Муслимани су знали да, уколико заузму Јежештицу и пресјеку путну комуникацију од Милића према Братунцу стварају одличне предуслове за даље напредовање према Кравици, Брани Бачића и у коначници Зелињу и изласку на ријеку Дрину, а то би значило стављање Братунца у полуокружење и одсијецање комуникација Братунца са остатком Српске Републике БиХ. Једини пут слободе за братуначке Србе, у том случају, била би Србија.

Положај српског села Јежештице описан је у пресуди претресног вијећа Међународног кривичног суда за бившу Југославију у Хагу (у даљем тексту: МКСЈ) у предмету против Насера Орића у којој је наведено да се ово село налази у општини Братунац, на око 12 км удаљености од Сребренице и да је насељено искључиво српским становништвом. Јежештица се налази у долини, а на падинама брда која га окружују налазе се засеоци Танићи, Ђермани, Јечмишта, Кијевићи, Ранковићи, Вресиње, Радукићи и Поткоњице. Најближа муслиманска села су Чизмићи, Бљечева, Пале, Јаглићи и Шушњари, а сва наведена села се налазе у кругу од три до четири километра око Јежештице.⁴

Такође је и Раде Стјепановић, један од становника Јежештице, у својој изјави описао географски положај села: „Јежештица је једно од највећих српских села братуначке општине, која се цијелом својом дужином од истока све до југозапада граничи са муслиманским селима сребреничке општине и планином Буљим, а равницом за асфалтни пут Братунац-Кравица. Због таквог положаја Јежештица је важно стратегијско мјесто које је било нападнуто и у Другом свјетском рату.“⁵

³ Исто.

⁴ Пресуда претресног вијећа МКСЈ у предмету *Насер Орић*, број: IT-03-68-T, од 30.06.2006. године, пар. 621.

⁵ Изјава Раде Стјепановића, од 30.08.1992. године.

Шири рејон Подриња са назначеним географским положајем Јежештице

Није мали број села у општини Братунац и Сребреница чији су мјештани мученички пострадали у Другом свјетском рату од усташа. Једно од таквих је и Јежештица, а које је по обиму и начину страдања свакако једно од најупечатљивијих у овом крају. Те злочине извршила је тзв. легија Шушњарска, а којом су командовали Мустафа и Атиф Адемовић. Детаљнији опис страдања Срба из Јежештице дат је у Записнику Земаљске комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, МНО Шиљковићи, од 2. септембра 1946. године: „У Јежештици су том приликом извршили највећи покољ по броју жртава. Усташе су по дану купили људе из села па су их ноћу водили на поток и тамо клали. Жртве су претходно ужасно мучили, дјевојкама су резали дојке, људима су одсијецали дијелове тијела, а затим би их преклали. У том селу су усташе поклале људе у више махова те би увијек људе изводили на разна мјеста код потока и тамо извршили своје крваво дјело. У једном таквом покољу остала је случајно жива само једна стара жена од 75 година која се, сва избодена од усташке каме, скотрљала у ријеку, па је живила још 24 сата и могла да опише сам покољ. У овоме селу овај покољ извршиле су домаће усташе, тзв. легија `Шушњарска`, којом су командовали Мустафа и Атиф Адемовић из Шушњара, срез сребренички. Мустафа је стријељан од стране НОВ у Сребреници, а за Атифа се не зна гдје је. У овоме покољу узео је учешће и Мухарем Зукић из Шушњара (сада боравиште непознато). У овом покољу у селу Јежештици поубијано је 102 људи, жена и дјеце.“⁶

⁶ Записник Земаљске комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, МНО Шиљковићи, инвентарни број: 56385, од 02.09.1946. године, наведено у *Злочини геноцида над Србима у Сребреници у Другом свјетском рату*, РЦИРЗ, Филозофски факултет И. Сарајево, Удружење историчара РС „Милорад Екмечић“, Источно Сарајево – Бања Лука, 2020, стр. 89.

О злочинима над Србима у Јежештици у Другом свјетском рату говори Драгомир Миладиновић: „Ја сам од рођења живио у Јежештици која је чисто српско село. Од муслиманских села најближи мом селу су муслиманска села Јаглићи и Чизмићи и ми са њима граничимо. Памтим доста и прошли рат који је био пуно крвав, али није био, чини ми се, овакав. Иако је и у том рату убијено 117 наших цивила од стране Јаглићана и Чизмићана, посебно од породице Муратовића из Чизмића, било је и међу муслиманима оних који су помагали нама Србима, својим комшијама.“⁷

Занимљив детаљ о злочину над Србима из Јежештице у Другом свјетском рату износи и Рајко Јовановић: „У прошлом рату (мисли се на Други свјетски рат – примједба аутора) главне злочинце на страни муслимана наш народ је препознао у члановима породице Каменица коју је предводио Бекто Каменица, као и у члановима породице Алиспахић⁸. Међутим, посебно је занимљив случај и породице Зукића, јер је у прошлом рату Мухарем Зукић, један од предводника у Јежештици, побјегао у Бијељину и промијенио презиме у Нукић, па се након тога поново вратио овамо у село Брезова Њива и опет је био Зукић.“⁹

Након завршетка Другог свјетског рата преживјели Срби из Јежештице су обновили контакте са комшијама муслиманима и у мирним и добрим односима су живјели све до почетка деведесетих година и обнављања вишестраначја у БиХ.

Драгомир Миладиновић то описује: „Послије тог рата ми смо наставили живјети са својим комшијама муслиманима и опростили смо им наше жртве јер смо мислили да су то урадили њихови екстремисти. Око 50 година ми смо са њима живјели као да ништа није било, помагали смо се узајамно, ишли једни другима и није између нас било никаквих проблема све док није почело да се прича о сувереној Босни и Херцеговини.“¹⁰

Он даље објашњава каква је ситуација владала у Подрињу почетком 1992. године: „Од тада су се муслимани потпуно окренули са понашањем према нама, окретали су главе од нас, бучно уз вику, галаму и пуцњаву прослављали своје празнике, на сваком кораку истицали сувереност Босне, јер су знали да смо ми Срби гласали за Југославију. Само да наведем један примјер како и колико су се они промјенили. Када је моја жена Невенка одвукла пшеницу у млин код Мехмеда Ђелића у Чизмиће, он јој је рекао `мораћеш опет да носиш димије као и 1941. године да спасиш главу`, а то он раније никада никоме није рекао, иако смо ми увијек код њега мљели жито.“¹¹

Послије тих дешавања долази до самоорганизовања српског становништва у Јежештици у сеоске страже да би се, на одређени начин, примирили уплашени Срби из тог села. Миладиновић о томе свједочи: „Кад смо видјели да то не иде на добро, ми смо се сами организовали и почели смо чувати страже око села са ловачким пушкама што их је било, а и са сјекирама и вилама. Из

⁷ Изјава Драгомира Миладиновића, од 06.04.1993. године.

⁸ У свом свједочењу и Раде Стјепановић наводи управо ове породице, Каменица и Алиспахић, као најодговорније за злочине над Србима Јежештице у Другом свјетском рату. Наведено према: Изјава Раде Стјепановића, од 30.08.1992. године.

⁹ Изјава Рајка Јовановића, од 16.08.1992. године.

¹⁰ Изјава Драгомира Миладиновића, од 06.04.1993. године.

¹¹ Исто.

њихових села била су честа припуцавања према нашим стражама, али ми нисмо одговарали. Кад је већ почео рат и на овим просторима, ми смо набавили нешто војничког оружја и организовали нешто бољу одбрану села и ту су били ангажовани сви који су могли носити оружје.“¹²

Петар Млађеновић такође износи свједочење о формирању сеоских стража: „...већ у јесен 1991. године, мушкарци у селу, међу којима је био и он, организовали неки вид сеоских стража са личним оружјем, у зависности од тога ко је шта имао, али је навео да су то најчешће биле ловачке пушке и стари карабини, јер се у селу осјећао страх због дешавања у Хрватској, а такође су мјештани Јежештице се присјећали рана из Другог свјетског рата.“¹³

Миладин Симић се у марту 1992. године вратио из Београда у своје село Јежештицу, а чим је дошао у село прикључио се осталим мјештанима који су се организовали у сеоске страже. Он је у свом свједочењу пред МКСЈ говорио и о формирању сеоских стража у Јежештици. На питање тужиоца зашто је дошло до организације сеоских стража, Симић је одговорио да су муслимани у сусједним селима већ имали своје патроле, па су се и Срби морали организовати. Напоменуо је да у организацији сеоских стража нису учествовала лица изван Јежештице, дакле нико од војних лица из Братунца или околине. Он је даље истакао да су припадници сеоских стража имали ловачко наоружање, а лично за себе је рекао да је имао ловачку пушку јер је био ловац. Када је била смјена на стражи оружје је давано онима који иду на стражу и све тако. Такође, Симић је истакао да они нису имали никакву војну опрему попут двогледа, радио станица, чизми итд.¹⁴

Пошто су се ратни сукоби у ширем рејону Братунца и Сребренице распламсали већ у априлу 1992. године, село Јежештица постаје линија разграничења јер су њену околину чинила насеља са већинским муслиманским становништвом, с изузетком Кравице. Јежештица се од почетка маја 1992. године више пута нашла на удару муслиманских војних формација. Прва српска жртва у селу Јежештица је Миле Остојић који је погинуо 22. маја 1992. године у одбрани положаја у селу Јежештица. Међутим, све до јула није било значајнијих напада на само село. Петар Млађеновић о стању у Јежештици прије августа 1992. године говори: „Крајем марта 1992. године, дошло (је) до напада на Јежештицу од стране муслимана из сусједних села, али је тај напад брзо заустављен јер је стигао Интервентни вод из Братунца и група од двадесетак добровољаца уз један `ПАМ`. Након тог напада, из села се евакуишу жене и дјеца за Кравицу, а из Кравице за Србију. Петар је навео и то да је његов брат Анђелко постао отац 15 до 20 дана прије напада на село. Након евакуације жена и дјеце из Јежештице Анђелко је почетком јуна отишао у краћу посјету супрузи и дјетету у Нову Пазову, у Србију, гдје је она била смјештена са дјететом. Послије тога, Анђелко више није видио своје дијете јер се вратио у своје село. На питање о бројном стању сеоских стража које су остале у селу, Петар је изјавио да је то било негдје између 30

Миле Остојић, прва српска жртва из Јежештице.

¹² Исто.

¹³ Наведено према: Службена забиљешка, РЦИРЗ, број: 08/4.1/интерно/21, од 26.05.2021. године.

¹⁴ Транскрипт свједочења Миладина Симића пред МКСЈ у предмету *Насер Орић*, број: ИТ-03-68-Т, од 15.10.2004. године, стр. 804-809.

и 40 људи, што је било недовољно за ефикасну одбрану села, јер, како он каже, велика је површина брањена и доста је брда, тако да је било пуно међупростора између линија одбране. Истакао је да они нису имали никакве војне униформе него су били у својим цивилним одијелима, а тек у јулу 1992. године, од војске из Братунца, неколико млађих мушкараца је добило пушке `ПАП-овке`, док су старији мушкарци и даље користили ловачке пушке и карабине. Такође, у селу је био и један митраљез `М-53`, за ког је Петар рекао да га је носио његов брат Анђелко Млађеновић.¹⁵

Петар даље описује један муслимански напад из јуна 1992. године, у коме се он, несрећним случајем, самоповређује: „Када су муслимани запуцали на положаје бранилаца села, Петар је покушао да ускочи у ров да би одговорио на ватру, али је том приликом закачио за нешто и незгодно пао у ров. Том приликом он је озлиједио лијево плућно крило и хитно је пребачен за Братунац, а одатле за Љубовију и у коначници у Лозницу. Ту је провео мјесец и по дана.“¹⁶

Драгомир Миладиновић је изнио и свједочење о више муслиманских напада на Јежештицу, почевши од јуна 1992. године: „Већег напада на село није било до напада на засеок Вресиње, ја се сада не сјећам датума, био сам у селу кад је напад почео. Јаке муслиманске снаге из Јаглића, Чизмића и Пала су напале наше страже које су бројчано далеко слабије прихватиле напад омогућавајући да се из села извуче нејач, а када су они потиснули наше страже и ушли у село, прво су опљачкали све што су могли носити, крупну стоку су отјерали, свиње побили, а након тога попалили куће у засеоку Вресиње, а када је стигла помоћ из Кравице и Братунца они су потиснути на своје полазне положаје тако да нису успјели урадити све оно што су наумили. Тада нико од наших људи није погинуо нити је рањен. Други напад је био истовремено кад су напали на Горње Магашиће¹⁷. Из истих села су напали засеок Радукиће, нису успјели потиснути наше страже, а стигла је брзо и помоћ тако да нису ништа успјели. Једино је, том приликом, у борби погинуо Миладин Миладиновић, а Иван Милановић био рањен.“¹⁸

О нападу на заселак Јежештице, Вресиње, остао је запис и у *Војном дневнику* (документу који је коришћен од стране Тужилаштва МКСЈ у предмету против Насера Орића, а односи се на активности чета тзв. Армије БиХ са подручја Сребренице), гдје се у одјељку за чету Пале наводи да је ова јединица учествовала у акцији заузимања Вресиња и то са 35 бораца, а сам напад је почео у четири часа ујутро.¹⁹

Напад од 20. јула 1992. године био је увертира у оно што ће се десити 19 дана касније, тачније 8. августа 1992. године када је изведен општи напад тзв. Армије БиХ на Јежештицу. У Кривичној пријави СЈБ Братунац²⁰ и Извјештају ЦЈБ Бијељина²¹ се наводи да је Јежештица нападнута 8. августа

¹⁵ Наведено према: Службена забиљешка, РЦИРЗ, број: 08/4.1/интерно/21, од 26.05.2021. године.

¹⁶ Исто.

¹⁷ Напад на Магашиће извршен је 20.07.1992. године. У исто вријеме је нападнута и Јежештица.

¹⁸ Изјава Драгомира Миладиновића, од 06.04.1993. године.

¹⁹ Војни дневник, чета Пале.

²⁰ Кривична пријава, СЈБ Братунац, број: КУ – 31/93, од 30.09.1993. године.

²¹ Извјештај о учињеном кривичном дјелу геноцид и других кривичних дјела ратног злочина, ЦЈБ Бијељина, број: 12-02/4-230-163/05 и 140, од 09.02.2006. године.

1992. године, око 12 часова, када су припадници тзв. ТО Сребренице опколиле село, а затим пробрили линије одбране сеоских стража и ушли у засеоке Кијевићи, Ђермани и Јечмишта. Том приликом убијено је осам Срба, а рањена су три лица, од којих је једно преминуло од посљедица рањавања.

Шта се дешавало критичног дана у Јежештици описао је Драгомир Миладиновић: „Најжешћи напад на Јежештицу био је 8. августа 1992. године око 12 часова. Напад је опет извршила муслиманска војска из истих села већим снагама. Прво је почео пуцати митраљез са Брезовог Бријега, а онда од Ђермана и са осталих страна. Потиснули су нашу војску и упали у засеоке Ђермани, Ранковићи и Кијевићи, гдје су опет све опљачкали и тога дана 55 кућа са свим пратећим објектима запалили. Тада је погинуло више цивила. Анђелку Млађеновићу званом `Бибо` одсјекли су главу и однијели је.“²²

Поред Драгомира, муслимански напад на Јежештицу описује и Рајко Јовановић: „Када се 8. августа 1992. године историја поновила, опет су чланови истих породица предводили муслиманске јединице, односно 200 људи, те су негдје око поднева у току дана напали Јежештицу. У Јежештици је било негдје око 150 цивила и десетак наоружаних бранилаца села. Напад је услиједио тако што су муслимани прошли нама иза леђа и из правца Кравице низ ријеку, одакле их нисмо очекивали, сишли и започели напад, тако што су прво из ручног бацача гађали кућу Драгана Млађеновића и ранили га, а његовог брата Анђелка су убили, а њихову мајку, Савку Млађеновић, су ранили. (...) На Драгану Млађеновићу су се муслимански војници иживљавали тако што су му живом сјекиром сломили лобању и тако га дотукли, а у Савку су још једном пуцали док су Анђелку одсјекли главу и однијели са собом, при том вриштећи и галамећи. Ја сам за то вријеме био сакривен у шуми, на удаљености око 40 метара и све сам то добро видио, а доста муслимана сам препознао по гласу, јер су нас звали по имену да изађемо да нас побију. Знам да је тога дана погинуло још четворо из Јежештице и то Срећко²³ Ранковић, Милан Ранковић, Милосав Стјепановић, Савка Стјепановић, Војин Богичевић, а било је и рањених, као и Србо Ђурић који је од задобијених рана умро у болници.“²⁴

Војин Богичевић

Србо Ђурић

Сретен Ранковић

²² Изјава Драгомира Миладиновића, од 06.04.1993. године.

²³ Мисли се на Сретена Ранковића.

²⁴ Изјава Рајка Јовановића, од 16.08.1992. године.

Милан Ранковић

Милосав Стјепановић

Савка Стјепановић

Петар Млађеновић износи детаље околности страдања Милосава Стјепановића: „До рова у коме се налазио Драган Млађеновић био је Милосав Стјепановић и он је у тренутку напада прво одвео супругу Перисаву до оближњег потока и рекао јој да бјежи и да се спасава, а да се он мора вратити јер не може оставити саме Драгана и Бибу. Тада се Милосав вратио и са својим старим карабином дејствовао по непријатељу. Петар даље наводи да су крај Милосављевог тијела пронашли осам чаура из карабина, а да је Милосав био погођен метком у чело.“²⁵

Такође, Петар објашњава и шта се десило са митраљезом који је дужио његов брат Анђелко: „У тренутку напада на село, његов брат Анђелко, звани Бибо, био (је) у породичној кући у селу, јер је њега следовао одмор након страже, док је његов други брат, Драган, био на стражи. Помињани митраљез `М-53` је умјесто Анђелка, у тренутку напада, носио Милојко Кандић и из њега дејствовао по непријатељу све док није увидио да су им муслимани пришли са свих страна. Тада је Милојко из митраљеза извадио ударну иглу и сакрио се у шуми. Петар је навео и то да је поменути Милојко Кандић²⁶ погинуо 1993. године.“²⁷

Један од учесника одбране Јежештице, Раде Стјепановић, изјавио је: „Напад на Јежештицу почео је у 12 часова муњевитом и добро испланираном акцијом муслимана који су са оближњег брда, које раздваја село на два дијела, отворили ватру из митраљеза и ПАМ-а. Борба је била жестока, прса у прса. (...) Када смо видјели да се око нас стеже обруч великог броја муслимана морали смо се повући на друго брдо иза нас гдје смо сачекали помоћ која нам је, нажалост, дошла са великим закашњењем од 90 минута. Тек тада смо кренули у велики јуриш и брзо потиснули муслимане који су се разбјежали остављајући за собом пале жртве. Тада смо дошли до наших мртвих и рањених, нажалост, слике су биле стравичне.“²⁸

Он је објаснио и шта се десило са члановима породице Млађеновић и осталим убијеним мјештанима Јежештице: „На кућном прагу убијају мајку Савку Млађеновић и њена два сина,

²⁵ Наведено према: Службена забиљешка, РЦИРЗ, број: 08/4.1/интерно/21, од 26.05.2021. године.

²⁶ Према подацима Центра, Кандић (Радован) Милојко, ID: 9890, рођ. 1944. године, погинуо је нагазивши на мину 19.03.1993. године у Јежештици.

²⁷ Наведено према: Службена забиљешка, РЦИРЗ, број: 08/4.1/интерно/21, од 26.05.2021. године.

²⁸ Изјава Раде Стјепановића, од 30.08.1992. године.

Драгана и Анђелка коме су муслимани, још док је лежао рањен, одсјекли главу до рамена, само зато што је Србин и што је имао лијепу црну браду. Цијели приказ беспомоћно су посматрали и мајка и брат. Затим, жртве су Војин Богичевић, који се храбро и тешко борио, а поред великог крварења и на вријеме неуказане помоћи подлијеже ранама, Милосав и Савка Стјепановић, Милан и Сретен Ранковић уз једног лакше рањеног Драгу Ђурића и два тешко рањена борца, Србу Ђурића²⁹ и Радомира Ђокића, који се налазе на лијечењу у Београду.³⁰

Исти дан када је нападнута Јежештица, 8. августа 1992. године, муслиманске војне формације су нападе и сусједно село Шиљковиће. Међутим, Шиљковићи су нападнути са мањим снагама и више је тај напад био у функцији развлачења српских територијалаца, тј. да Срби из Шиљковића не успију помоћи комшијама из Јежештице. У том нападу на Шиљковиће смртно су страдала двојица Срба и то Љубомир Јовановић и Бошко Матић.

Оно што је карактеристично за муслиманске нападе на српска села у Подрињу јесте што су за припадницима тзв. Армије БиХ ишле жене и дјеца, чији је задатак био пљачка српске имовине. Миладин Симић је о томе свједочио на примјеру Јежештице. Наиме, Миладин је успио да се сакрије на брду у Ранковићима и одатле да посматра даља дешавања у Јежештици. С тог брда је видио жене чија је улога била да нешто носе, а он је истако да није видио шта тачно носе, али претпоставља да је у питању била храна.³¹

Тешка судбина јежештичких Срба као да је саткана кроз личну судбину Љубомира Млађеновића. Наиме, у Другом свјетском рату Љубомиру Млађеновићу усташе су убиле оца, супругу која је била у другом стању и трогодишњу кћерку Јелу. Такође, усташе су убиле и његовог брата Петра, његову супругу и њихове четири кћерке. Тада Љубомир Млађеновић бива одведен у логор из којег долази тек по окончању Другог свјетског рата. Након рата, иако ношен дубоким болом и губитком, Љубомир успијева да настави живјети и жени се поново и са супругом Савком добија шесторо дјеце, четири сина и двије кћерке. У великој операцији припадника тзв. Армије БиХ на шири рејон Сребренице и Братунца, 12. јула 1992. године, на Петровдан, Љубомир је тешко рањен док је обављао радове у својој њиви. Због тог рањавања је пребачен у Београд на лијечење и у Београду га затичу вијести о нападу на Јежештицу, 8. августа 1992. године. Нажалост, у том нападу припадници тзв. Армије БиХ, Љубомиру Млађеновићу убијају супругу Савку и синове Драгана и Анђелка.³²

Љубомир Млађеновић

²⁹ У тренутку када је Раде Стјепановић давао изјаву истражним органима МУП-а Републике Српске, 30.08.1992. године, Србо Ђурић се налазио на лијечењу у Београду. Међутим, од посљедица рањавања у Јежештици, Србо је преминуо 04.12.1992. године.

³⁰ Изјава Раде Стјепановића, од 30.08.1992. године.

³¹ Транскрипт свједочења Миладина Симића пред МКСЈ у предмету *Насер Орић*, број: IT-03-68-T, од 15.10.2004. године, стр. 831-833.

³² Доступно на: <https://katera.news/lat/bratunac-tragedija-ljubomira-mladjenovica-u-dva-rata>, посјећено 25.05.2021. године.

Љубомиров син Петар испричао је да је Љубомир учествовао у априлском рату 1941. године, јер је био тенкиста и ратни распоред му је био у Струмици у Македонији, а ту је рањен у обје ноге и заробљен, након чега је све вријеме рата провео у заробљеништву у Њемачкој. Управо ће, 50 година после, Љубомир бити поново рањен у ногу.³³

Савка Млађеновић

Драган Млађеновић

Анђелко Млађеновић

Након уласка у Јежештицу, муслимански војници су уништавали све на шта су наишли, па су тако разбили и спомен-плочу српским жртвама из Јежештице из Другог свјетског рата. На тој плочи су стајала имена, између осталих, и свих убијених чланова породице Млађеновић.

Остаци разбијене спомен-плоче на којој се виде имена убијених Млађеновића

³³ Наведено према: Службена забиљешка, РЦИРЗ, број: 08/4.1/интерно/21, од 26.05.2021. године.

Као што су свједоци и навели, исказана бруталност припадника тзв. Армије БиХ према Србима које су затекли у Јежештици најбоље се огледа кроз судбину Драгана Млађеновића, коме су муслимани смрскиали лобању, и његовог брата Анђелка, коме су муслимани одрубили главу и однијели је у Сребреницу. О томе говори и њихов преживјели брат, Михаило Млађеновић, који је изнио своја сазнања о судбини своје породице: „Ратни командант Сребренице Насер Орић и Кемал Мехмедовић из Пала код Поточара одговорни су за свирепи злочин, који су муслиманске снаге починиле 8. августа 1992. године над мојом мајком Савком и браћом Анђелком и Драганом, а један Бошњак који сада живи у Живиницима потврдио ми је да је Мехмедовић Анђелку одсјекао главу и да су је, након што је од Орића добио награду од десет марака и џак брашна, шутирала по сребреничком игралишту.“³⁴

Михаило Млађеновић са својом дјецом код гробова браће Драгана и Анђелка и мајке Савке

Други брат, Петар Млађеновић, који је добио име по свом стрицу Петру ког су усташе убиле у Јежештици 1942. године, о томе свједочи: „Био сам у Кравици кад је почела пуцњава и када сам дошао куће горе. Нашао сам њих двојицу. Драгану је разбијена глава, расјечена скроз, сјекиром, а Анђелку су одсјекли главу и однијели. Мајку нисмо тада пронашли. Њу су нашле комшије послеје

³⁴ Доступно на: <https://www.glassrpske.com/cir/drustvo/panorama/oric-nagradio-mehmedovica-za-odrubljenuglavu-srbina/61783>, посјеђено 25.05.2021. године.

једно три – четири мјесеца 100 метара даље у једном мајдану гдје се камен вадио. Ту су њој нашли само кости.³⁵

Неколико година послије, Петар је дао детаљнији опис дешавања: „Што се тиче убиства његове браће и мајке, Петар је изјавио да су Драганово и Анђелково тијело нашли у дворишту породичне куће, док су тијело њихове мајке Савке пронашли неки људи стотињак метара од куће, тек након мјесец дана. Он наглашава да нису пронашли главе ни мајке Савке нити брата Анђелка, док је Драганова глава била разбијена на два дијела и напомиње да је то, највјероватније, урађено сјекиром. За околности смрти брата Анђелка, Петар је изнио и једну ширу причу. Наиме, према његовом исказу, Анђелка је убио извјесни Кемо из сусједног муслиманског села, Пала. Прије рата Анђелко и Кемо су заједно радили у „стаклари“ у Параћину, а онда су заједно и отишли да раде у Словенију. С друге стране, Петар је прије рата био запослен у грађевинском предузећу „Партизански пут“ Београд, као професионални возач и он је често возио своје надређене на Косово и Метохију, у Македонију итд. Увијек када би ишао на те релације он је свраћао у Параћин и изводио свог брата Анђелка и његовог пријатеља Кему на вечере и у кафане, а истиче да је једном приликом купио патике за брата Анђелка, а онда се сјетио и купио патике и његовом пријатељу Кему. Петар истиче да су му жене, које су преживјеле муслимански напад на Јежештицу, причале да су чуле Кему како је у току напада викао `ђеси Биба, ево ме код тебе`. Он сматра да је управо Кемо одсјекао главу његовом брату Анђелку и да ју је однио у Сребреницу.³⁶

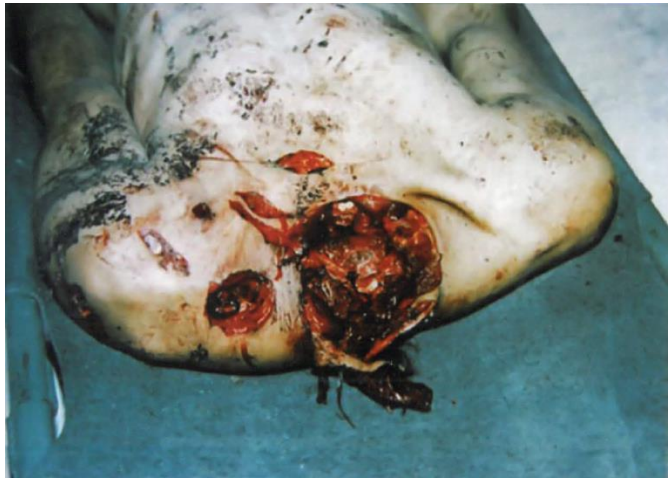
Занимљив детаљ се налази у *Војном дневнику* гдје се у одјељку везаном за чету Пале, наводи и напад на Јежештицу и, између осталог, стоји: „Учествовало 50 бораца. (...) Акција почела у (нечитљиво), из правца Б. Главе. Отпора је било. Борба је трајала пет сати. Погинуло је пет четника, једна глава Бибина.“³⁷

Овдје је видљиво да је глава Анђелка Млађеновића одсјечена и однесена у непознатом правцу, а ни до данас није пронађена.

³⁵ Свједочење Петра Млађеновића изнијето у документарном филму *Злочин без казне – страдање Срба у средњем Подрињу*, аутора Слађане Зарић, доступно на: <https://www.youtube.com/watch?v=iPmU1bSzwug>, посјећено 25.05.2021. године.

³⁶ Наведено према: Службена забиљешка, РЦИРЗ, број: 08/4.1/интерно/21, од 26.05.2021. године.

³⁷ Војни дневник, чета Пале,

С лијева на десно: Фотографија Анђелка Млађеновића и Анђелково мртво тијело без главе

Поред исказаних бруталности и ритуалних убиства заробљених Срба, муслимани нису штедјели ни материјална добра Срба из Јежештице. Напротив, сва покретна имовина је била отуђена, док је непокретна уништена. О томе говори Рајко Јовановић: „Након напада и убиства муслимани су почели пљачкати храну и остало што је вриједило као и стоке, а затим су палили све редом и мислим да је запаљено 55 кућа.“³⁸

Пред МКСЈ вођен је поступак против Насера Орића, између осталог, и за разарања села Јежештице. У првостепеној пресуди се наводи: „Претресно вијеће је увјерено да су босански муслимани који су уништавали имовину у Јежештици дјеловали с намјером да униште. Намјера да се уништи очигледна је с обзиром на то да разарање имовине од стране босанских муслимана није било посљедица борби него да је узроковано намјерним паљењем имовине.“³⁹

МКСЈ је у поменутој пресуди оставио могућност да су се нека разарања непокретне имовине Срба из Јежештице десила приликом борби, нарочито након контранапада Војске Српске Републике БиХ којим су протјерали припаднике тзв. Армије БиХ из Јежештице, међутим обим тих разарања свакако да не утиче на чињеницу уништења имовине Срба из Јежештице од стране муслимана. С тим у вези се наводи: „Претресно вијеће констатује да, у тренутку напада, имовина уништена у Јежештици није била ни војног карактера нити је кориштена тако да би представљала ефективан допринос војним акцијама Срба. Мада је између муслимана и Срба дошло до размјене ватре, до већег дијела уништавања дошло је након што су се Срби повукли. Према томе, уништавање имовине у Јежештици није било нужно за постизање војног циља. Дакле, `није било оправдано војном нуждом`.“⁴⁰

³⁸ Изјава Рајка Јовановића, од 16.08.1992. године.

³⁹ Пресуда претресног вијећа МКСЈ у предмету *Насер Орић*, број: IT-03-68-T од 30.06.2006. године, пар. 630.

⁴⁰ Исто, пар. 632.

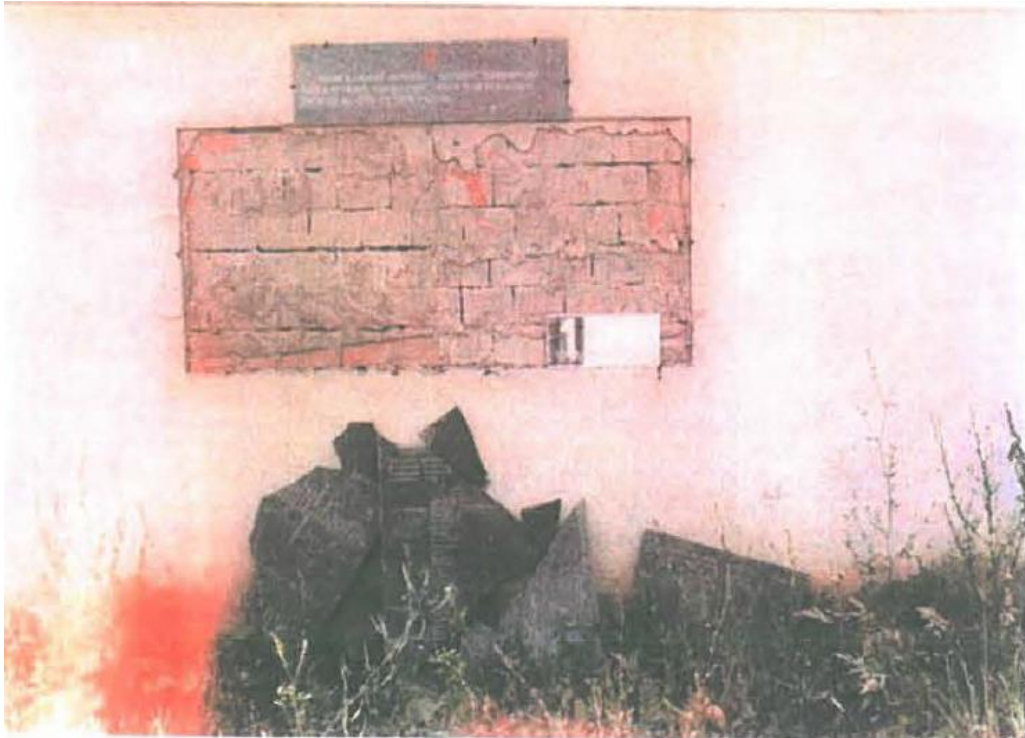

С лијева на десно: Уништена кућа Љубисава и Бошка Ђурића и уништена кућа Драгомира Ранковића

С лијева на десно: Уништена кућа Реље Богдановића и уништена кућа Ивана Остојића

Поред уништавања непокретне имовине Срба, припадници тзв. Армије БиХ су, као што је већ и наведено, уништили и спомен-плочу на сеоској читаоници која је постављена у знак сјећања на убијене Србе из Јежештице у Другом свјетском рату, тачније „*палим и умрлим борцима Народно-ослободилачког рата и жртвама нацистичког терора села Јежештице изгинулих од 1941. до 1944. године*“. Тиме су припадници тзв. Армије БиХ, недвосмислено, жељели да избришу икакав траг да се у том селу идентичан злочин над прецима тих Срба десио 50 година раније.

Разбијена спомен-плоча Србима из Другог свјетског рата на сеоској читаоници

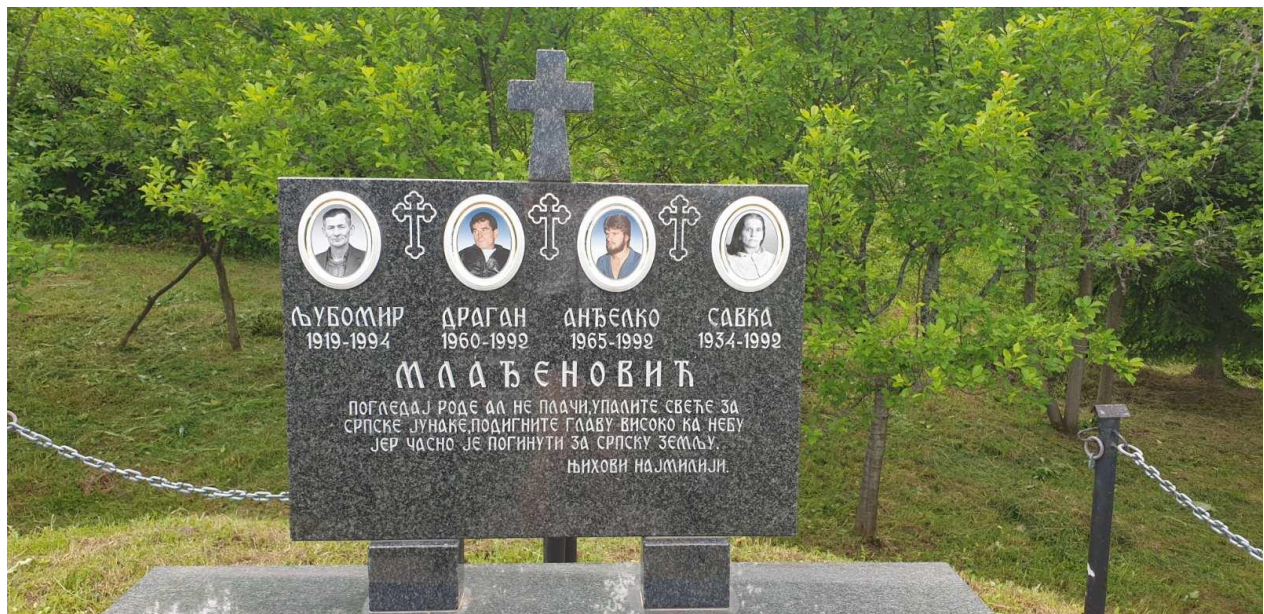
Напади на Јежештицу нису престали у августу 1992. године, Заправо, још један напад село је претрпјело за Божић, 7. јануара 1993. године. Тада су исте муслиманске формације које су и у љето 1992. године нападале на Јежештицу, поново извеле једну ширу операцију заузимања српских села Јежештице, Шиљковића и Кравице. Војска Републике Српске је у прољеће 1993. године вратила ова села под српску контролу.

У Јежештици је 2019. године освештан споменик за страдале мјештане у Другом свјетском рату и Одбрамбено-отаџбинском рату. Треба напоменути да се Јежештица од страдања у ова два рата до данас није опоравила, тачније поједини засеоци попут Ђермана у ком су, до 1992. године, живјеле фамилије Млађеновић, Ђурић, Стјепановић, Јовановић, Тришић.⁴¹

⁴¹ Доступно на: <https://www.glassrpske.com/cir/drustvo/panorama/oric-nagradio-mehmedovica-za-odrubljenuglavu-srbina/61783>, посјећено 27.05.2021. године.

Споменици убијеним Србима из Јежештице у Одбрамбено-отаџбинском и Другом свјетском рату

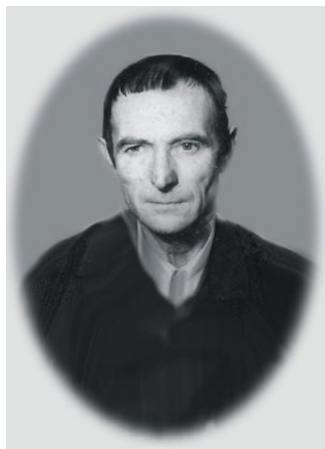

Спомен-плоча за убијене Млађеновиће, подигнута на мјесту гдје је била њихова породична кућа

ЖРТВЕ

Према подацима Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица, прије напада изведеног 8. августа 1992. године, на Јежестицу је извршено више напада. Прва српска жртва у Јежестици био је Остојић (Милош) Миле, ID: 5779, рођ. 1950. На свом имању у Јежестици, 12. јула 1992. године, рањен је Млађеновић (Микаило) Љубомир, ID: 22969, рођ. 1919. године.

У другом нападу, 20. јула 1992. године, погинула су два припадника Војске Српске Републике БиХ: Богдановић (Микаило) Анђелко, ID: 6508, рођ. 1929. године и Миладиновић (Никола) Миладин, ID: 1347, рођ. 1962. године.

Анђелко Богдановић

Миладин Миладиновић

Према подацима Центра, током напада на српско село Јежестица, 8. августа 1992. године, убијено је девет лица.

Табела Смртно страдали српски цивили и припадници Војске Српске Републике БиХ у Јежестици 8. августа 1992. године

РБ	ID ⁴²	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	8923	Богичевић	Радо	Војин	1929.	08.08.1992.	
2.	6615	Ђурић	Савкан	Србо	1944.	08.08.1992.	Рањен приликом муслиманског напада на Јежестицу, а од посљедица рањавања преминуо 04.12.1992. године у Лозници.

⁴² ID представља број под којим се жртва налази у електронској бази Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.

РБ	ID ⁴²	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
3.	1349	Млађеновић	Љубомир	Анђелко	1965.	08.08.1992.	Глава одсјечена и никада није пронађена.
4.	6609	Млађеновић	Љубомир	Драган	1960.	08.08.1992.	Глава смрскана тупим предметом, највјероватније сјекиром.
5.	6610	Млађеновић	Обрен	Савка	1930.	08.08.1992.	Глава одсјечена и никада није пронађена.
6.	16410	Ранковић	Вујадин	Милан	1935.	08.08.1992.	
7.	6611	Ранковић	Милош	Сретен	1962.	08.08.1992.	
8.	787	Стјепановић	Обрад	Милосав	1923.	08.08.1992.	
9.	792	Стјепановић	Недјељко	Савка	1951.	08.08.1992.	

Исти дан када је нападнуто село Јежестица, извршен је и напад на Шиљковиће и том приликом погинула су два припадника Војске Српске Републике БиХ: Јовановић (Радо) Љубомир, ID: 6605, рођ. 1952. године и Матић (Јово) Бошко, ID: 6606, рођ. 1956. године.

Љубомир Јовановић

Бошко Матић

Према подацима Центра, током муслиманског напада на Јежештицу рањена су два припадника Војске Српске Републике БиХ.

Табела Рањени припадници Војске Српске Републике БиХ у Јежештици 8. августа 1992. године

РБ	ID ⁴³	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	22967	Ђокић		Радомир		08.08.1992.	
2.	22968	Ђурић		Драго		08.08.1992.	

НЕПРИЈАТЕЉСКЕ ВОЈНЕ ФОРМАЦИЈЕ КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У НАПАДУ

У нападу на Јежештицу учествовале су јединице ТО Пале, Бљечева, Сућеска и Поточари. Свједоци су наводили да су у овом нападу учествовале муслиманске војне јединице из Глогове, Шушњара и Јаглића. Командант групе из Шушњара био је Сидик Ахметовић, док је јединицу из Глогове предводио Ејуб Голић. У пресуди МКСЈ у предмету против Насера Орића се наводи да је у овом нападу учествовала и 16. муслиманска бригада из Тузле коју је предводио Нуриф Ризвановић.⁴⁴

ПРАВОСУДНИ ПРОЦЕСИ

Пред МКСЈ за злочине над Србима у општинама Братунац и Сребреница оптужен је Насер Орић. У оптужници је наведено да су оружане јединице муслимана, у периоду од 10. јуна 1992. до 8. јануара 1993. године, под командом и контролом оптуженог Орића, палиле и уништавале зграде, стамбене објекте и другу имовину у бројним српским селима, између осталог и у Јежештици, и то 8. августа 1992. године. Оптужени се по тачки 3. оптужнице теретио по индивидуалној кривичној одговорности за безобзирно разарање градова, насеља или села које није оправдано војном нуждом. Из наведеног је видљиво да оптужницом нису биле обухваћене људске жртве, већ само разарање имовине.

У пресуди претресног вијећа МКСЈ је констатовано да су муслимани који су разарали имовину у Јежештици дјеловали с намјером да разоре те да то разарање није било резултат борби него хотимичног паљења имовине по престанку борби.

Иако је првостепеном пресудом оптужени оглашен кривим и осуђен на двије године затвора (за друге тачке оптужнице), утврђено је да он не може сносити кривичну одговорност за своје подређене за безобзирно разарање градова, насеља или села које није оправдано војном нуждом. Претресно вијеће МКСЈ је утврдило да нема адекватних доказа да је Насер Орић вршио ефективну контролу над припадницима тзв. Армије БиХ из Глогове, Јаглића, Шушњара као ни над 16.

⁴³ ID представља број под којим се жртва налази у електронској бази Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.

⁴⁴ Пресуда Претресног вијећа МКСЈ у предмету *Насер Орић*, број: IT-03-68-T од 30.06.2006. године, пар. 694.

муслиманском бригадом из Тузле. Вијеће је закључило да су, у нападу на Јежештицу, поменуте групе тзв. Армије БиХ, под командом Сидика Ахметовића, Нурифа Ризвановића и Ејуба Голића, дјеловале самостално без знања Насера Орића. С тим у вези, МКСЈ је Насера Орића ослободио кривице за разарање српског села Јежештице.⁴⁵ Пресудом жалбеног вијећа МКСЈ Орић је у потпуности ослобођен одговорности по свим тачкама оптужнице.

⁴⁵ Исто, пар. 711.